

RECOMANDAREA CONSILIULUI**din 8 iulie 2014****privind Programul național de reformă al Lituaniei pentru 2014 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de convergență al Lituaniei pentru 2014**

(2014/C 247/13)

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 121 alineatul (2) și articolul 148 alineatul (4),

având în vedere Regulamentul (CE) nr. 1466/97 al Consiliului din 7 iulie 1997 privind consolidarea supravegherii pozițiilor bugetare și supravegherea și coordonarea politicilor economice⁽¹⁾, în special articolul 9 alineatul (2),

având în vedere recomandarea Comisiei Europene,

având în vedere rezoluțiile Parlamentului European,

având în vedere concluziile Consiliului European,

având în vedere avizul Comitetului pentru ocuparea forței de muncă,

având în vedere avizul Comitetului economic și financiar,

având în vedere avizul Comitetului pentru protecție socială,

având în vedere avizul Comitetului pentru politică economică,

întrucât:

- (1) La 26 martie 2010, Consiliul European a aprobat propunerea Comisiei de a lansa o nouă strategie pentru creștere economică și ocuparea forței de muncă, Strategia Europa 2020, bazată pe coordonarea sporită a politicilor economice, care se concentrează pe domeniile-cheie în care sunt necesare acțiuni în vederea stimulării potențialului de creștere durabilă și de competitivitate al Europei.
- (2) La 13 iulie 2010, Consiliul a adoptat, pe baza propunerilor Comisiei, o recomandare privind orientările generale pentru politicile economice ale statelor membre și ale Uniunii (2010-2014), iar la 21 octombrie 2010 a adoptat o decizie privind orientările pentru politicile de ocupare a forței de muncă ale statelor membre⁽²⁾, care formează împreună „orientările integrate”. Statele membre au fost invitate să țină seama de orientările integrate în cadrul politicilor lor economice și de ocupare a forței de muncă de la nivel național.
- (3) La 29 iunie 2012, șefii de stat sau de guvern ai statelor membre au convenit asupra unui Pact pentru creștere economică și locuri de muncă, prin care se oferă un cadru coerent de acțiune la nivel național, la nivelul UE și la nivelul zonei euro, și care utilizează toate pârghiile, instrumentele și politicile posibile. Aceștia au stabilit acțiunile care trebuie întreprinse la nivelul statelor membre, exprimându-și în special angajamentul deplin față de realizarea obiectivelor Strategiei Europa 2020 și față de punerea în aplicare a recomandărilor specifice fiecărei țări.
- (4) La 9 iulie 2013, Consiliul a adoptat o recomandare⁽³⁾ privind Programul național de reformă al Lituaniei pentru 2013 și a emis un aviz privind Programul de convergență actualizat al Lituaniei din 2013 pentru perioada 2012-2016.

⁽¹⁾ JO L 209, 2.8.1997, p. 1.

⁽²⁾ Menținute pentru 2014 prin Decizia 2014/322/UE a Consiliului din 6 mai 2014 privind orientările pentru politicile de ocupare a forței de muncă ale statelor membre pentru 2014 (JO L 165, 4.6.2014, p. 49).

⁽³⁾ JO C 217, 30.7.2013, p. 51.

- (5) La 13 noiembrie 2013, Comisia a adoptat analiza anuală a creșterii, care marchează începutul semestrului european pentru coordonarea politicilor economice 2014. De asemenea, la 13 noiembrie 2013, Comisia a adoptat, în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1176/2011 al Parlamentului European și al Consiliului⁽¹⁾, Raportul privind mecanismul de alertă, în care Lituania nu a fost identificată ca fiind unul dintre statele membre pentru care urma să se efectueze un bilanț aprofundat.
- (6) La 20 decembrie 2013, Consiliul European a aprobat prioritățile pentru asigurarea stabilității financiare, a consolidării fiscale și a acțiunilor de promovare a creșterii economice. Consiliul European a subliniat că este necesar să se continue consolidarea fiscală într-un mod diferențiat și favorabil creșterii, să fie restabilite condițiile normale de creditare a economiei, să se promoveze creșterea economică și competitivitatea, să se combată șomajul și consecințele sociale ale crizei și să se modernizeze administrația publică.
- (7) La 1 aprilie 2014, Lituania a prezentat Programul său național de reformă pentru 2014, iar la 22 aprilie 2014 și-a prezentat Programul de convergență pentru 2014. Pentru a se ține seama de legăturile dintre cele două programe, acestea au fost evaluate în același timp.
- (8) Obiectivul strategiei bugetare prezentate în Programul de convergență pentru 2014 constă în îndeplinirea, până în 2015, a obiectivului pe termen mediu și atingerea unui excedent structural de 0,9 % din PIB la sfârșitul Programului de convergență, în 2017. Programul de convergență confirmă obiectivul pe termen mediu anterior de -1 % din PIB, care reflectă cerințele Pactului de stabilitate și de creștere. Pe baza soldului bugetar structural (recalculat), progresele anuale înregistrate în direcția îndeplinirii obiectivului pe termen mediu se situează la cel puțin 0,5 % din PIB în 2014 și 2015. În același timp, în 2015 există un risc de abatere de la criteriul de referință privind cheltuielile. În general, traiectoria de ajustare necesară pentru îndeplinirea obiectivului pe termen mediu respectă, în mare parte, cerințele Pactului de stabilitate și de creștere. Programul de convergență arată diminuarea substanțială a datoriei de-a lungul perioadei programului, la aproximativ 35 % până în 2017. Scenariul macroeconomic pe care se întemeiază previziunile bugetare din cadrul Programului de convergență este, în general, plauzibil. Cu toate acestea, pentru perioada 2015-2017, trebuie încă specificate măsurile de consolidare avute în vedere. Conform previziunilor serviciilor Comisiei din primăvara anului 2014, se estimează că ajustarea structurală va fi de 0,2 % din PIB în 2014 și, respectiv, de 0,6 % din PIB în 2015, prin urmare, pentru 2014, cu 0,3 % din PIB sub diminuarea solicitată de 0,5 % din PIB. Mai mult, în 2014 există un risc semnificativ de abatere de la criteriul de referință privind cheltuielile, în 2015 preconizându-se o abatere suplimentară, însă mai limitată. Consiliul consideră, pe baza evaluării Programului de convergență și pe baza previziunilor Comisiei, în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1466/97, că, începând cu 2014, există un risc de abatere semnificativă de la traiectoria de ajustare necesară pentru îndeplinirea obiectivului pe termen mediu.
- (9) Importanța relativă a taxelor și impozitelor considerate a fi mai puțin dăunătoare creșterii economice, cum ar fi impozitele pe proprietate și taxele de mediu, rămâne scăzută. Veniturile fiscale se bazează în mare măsură pe impozitarea indirectă și impozitarea veniturilor salariale, în timp ce ponderea taxelor de mediu rămâne mică. Pentru a diminua povara fiscală asupra persoanelor cu venituri mici, în special asupra persoanelor slab calificate, ar putea fi utilizate venituri mai mari, generate de taxe care favorizează creșterea. La începutul anului 2013 a fost întreprinsă o revizuire parțială a sistemului fiscal, iar guvernul a decis să ajusteze impozitarea capitalului, să majoreze pragul veniturilor impozabile, ceea ce înseamnă creșterea gradului de progresivitate a impozitării venitului personal în beneficiul persoanelor cu venituri mici, precum și a accizelor pentru tutun și alcool. Cu toate acestea, în ansamblu, aceste măsuri vor avea un impact mai degrabă negativ asupra veniturilor. Prin urmare, este în continuare crucial să se adopte măsuri suplimentare pentru îmbunătățirea sustenabilității finanțelor publice și consolidarea părții de venituri. În urma recomandărilor din 2013 specifice fiecărei țări nu s-au adoptat măsuri importante privind taxele de mediu. S-au înregistrat progrese limitate în ceea ce privește consolidarea cadrului bugetar, întrucât plafoanele de cheltuieli nu sunt încă suficient de constrângătoare și modificările legislative nu au fost încă aprobate. Lituania se confruntă în continuare cu provocări legate de respectarea obligațiilor fiscale, în special în a combate fraude în ceea ce privește TVA prin consolidarea, printre altele, a măsurilor de gestionare a riscurilor. Planul de acțiune 2013-2014 privind respectarea obligațiilor fiscale este în prezent pus în aplicare și primele estimări sugerează unele efecte pozitive. În 2013 a fost adoptat un set de măsuri pentru a consolida respectarea obligațiilor fiscale în domeniul TVA și al accizelor. Pentru 2014-2015 a fost lansată o nouă strategie specifică.

(1) Regulamentul (UE) nr. 1176/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 noiembrie 2011 privind prevenirea și corectarea dezechilibrelor macroeconomice (JO L 306, 23.11.2011, p. 25).

- (10) Evoluțiile demografice nefavorabile pun probleme pentru sustenabilitatea pe termen lung a finanțelor publice din Lituania. Se preconizează o creștere semnificativă a cheltuielilor cu pensiile, care, potrivit estimărilor, vor atinge în 50 de ani aproape dublul mediei UE. Majorarea treptată a vârstei legale de pensionare, care a început în 2012, nu este suficientă pentru a ține pasul cu diminuarea forței de muncă și speranța de viață în creștere. În plus, creșterea bruscă a sărăciei și starea severă de precaritate materială în rândul persoanelor în vârstă indică probleme legate de gradul de adecvare al pensiilor. Lituania a făcut pași importanți, dar izolați, în direcția cea bună, însă sunt necesare mai multe schimbări semnificative pentru a pune în aplicare o reformă cuprinzătoare. Lituania a finalizat reforma celui de al doilea pilon de pensii, însă nici sistemele ocupaționale, nici acumularea voluntară de pensii nu sunt utilizate la scară largă. Pe lângă majorarea vârstei legale de pensionare, sunt necesare și măsuri care să asigure capacitatea de inserție profesională a lucrătorilor în vârstă, precum și medii de lucru adaptate persoanelor în vârstă.
- (11) Nivelul șomajului global a scăzut, însă nivelul șomajului structural rămâne ridicat, sugerând existența unei necorelări a competențelor, în special pentru persoanele slab calificate. Nivelul șomajului în rândul tinerilor și rata tinerilor care nu sunt încadrați profesional și nu urmează niciun program educațional sau de formare sunt în scădere, însă în continuare ridicate. Gradul limitat de acoperire al politicilor active în domeniul pieței forței de muncă rămâne o provocare; trebuie îmbunătățită eficacitatea acestor politici, care trebuie adoptate în timp util. Se preconizează că deficitul de mână de lucru calificată se va accentua și mai mult în viitor. Pentru a îmbunătăți capacitatea de inserție profesională a tinerilor, este important să se îmbunătățească relevanța învățământului profesional și superior pentru piața forței de muncă, să se amelioreze calitatea programelor de ucenicie și a învățării la locul de muncă, în parteneriat cu sectorul privat, inclusiv cu IMM-urile. Deși a înregistrat o creștere, participarea la programe de învățare pe tot parcursul vieții rămâne insuficientă. Este necesară o revizuire amplă a legislației muncii, cu implicarea partenerilor sociali, pentru a găsi modalități de a reduce sarcina administrativă asupra angajatorilor. În primul rând, va fi esențial să fie identificate și eliminate restricțiile inutile care afectează flexibilitatea contractelor de muncă, dispozițiile referitoare la concediere și orele de lucru.
- (12) În ciuda recentei ameliorări, sărăcia în rândul persoanelor în vârstă de muncă rămâne peste media UE. Majorarea salariului lunar minim și a pragului veniturilor neimpozabile au contribuit la abordarea problemei sărăciei. Cu toate acestea, sărăcia și starea severă de precaritate materială în rândul persoanelor în vârstă au crescut abrupt în ultimii ani. În perioada 2012-2013, reforma-pilot a sistemului de ajutoare sociale bănești a avut drept rezultat un număr mai mic de beneficiari de asistență socială și cheltuieli mai reduse cu prestațiile sociale bănești. În 2014, modelul-pilot a fost extins pentru a cuprinde toate localitățile. Este necesar să se asigure monitorizarea și evaluarea efectelor reformei asupra persoanelor care au cele mai stringente nevoi. Măsurile de activare nu acoperă un număr suficient de șomeri pe termen lung care beneficiază de asistență socială. Mai mult, măsurile sunt axate în continuare pe sistemele de lucrări publice, prin urmare acordă ajutor pentru venit, dar nu ajută la îmbunătățirea capacității de inserție profesională a beneficiarilor. Trebuie analizat impactul reformei asupra persoanelor cu venituri mici. Lituania a adoptat Planul de acțiune 2014-2020 pentru consolidarea incluziunii sociale. Cu toate acestea, este în continuare necesar să se definească principalele grupuri vizate, bugetul și măsurile concrete care să specifice modul în care vor fi atinse țintele și modul în care vor coopera diferitele ministere, administrații locale și actori ai societății civile care pun în aplicare planul de acțiune.
- (13) Începând din 2010, guvernul a întreprins o reformă ambițioasă a întreprinderilor de stat. Actele legislative finale au fost aprobate în luna decembrie 2013 și au modificat orientările privind transparența care impun tuturor întreprinderilor de stat, începând cu 2014, să furnizeze în rapoartele lor anuale date separate pentru funcția comercială și cea necomercială. Un prim raport care a prezentat în detaliu această defalcare este preconizat pentru luna august 2014. Acesta ar trebui să permită o evaluare mai detaliată a succesului modificării respective. Totuși, numărul membrilor independenți ai consiliilor de conducere din întreprinderile de stat rămâne mic, parțial din cauza constrângerilor legale care se aplică întreprinderilor de stat și locale. Sunt propuse modificări legale care ar permite numirea unor membri independenți în consiliile de conducere ale tuturor întreprinderilor de stat. Eficacitatea separării funcției comerciale de cea necomercială și profesionalizarea consiliilor de conducere vor trebui analizate după ce aceste aspecte au fost pe deplin implementate.
- (14) Legăturile în domeniul energiei electrice și al gazelor cu statele membre vecine nu sunt încă dezvoltate la adevăratul potențial, rezultatul fiind o concurență limitată și prețuri mari. Concurența pe piețele interne a fost consolidată prin liberalizarea piețelor gazelor și energiei electrice, însă până acum clienții nu și-au exercitat drepturile de a schimba furnizorii. Guvernul a definit interconexiunile energetice ca prioritate, însă acestea trebuie încă finalizate. A fost comandată o importantă conductă de gaze și se preconizează

că terminalul GNL din Klaipeda va deveni operațional până în decembrie 2014. S-au înregistrat unele progrese în privința interconectării rețelei energetice lituaniene cu piața energiei din UE. În plus, trebuie îmbunătățită eficiența energetică. Lituania a înregistrat unele progrese privind eficiența energetică a clădirilor, inclusiv în privința investițiilor în cadrul fondului de participare JESSICA. În 2013 au fost adoptate măsuri legislative pentru a accelera absorbția fondului de participare. La începutul anului 2014, proiectele au fost finalizate, iar numărul cererilor inițiale a crescut considerabil. Modificările legale constau în reducerea subvențiilor la căldură în cazurile în care locatarii refuză renovarea, eliminându-se astfel măsurile care descurajează renovarea.

- (15) În contextul semestrului european, Comisia a efectuat o analiză cuprinzătoare a politicii economice a Lituaniei. Comisia a evaluat Programul național de reformă și Programul de convergență. Comisia a ținut seama nu numai de relevanța acestora pentru o politică bugetară și socioeconomică sustenabilă în Lituania, ci și de conformitatea acestora cu normele și orientările UE, având în vedere necesitatea de a consolida guvernarea economică globală a Uniunii prin oferirea unei contribuții a UE la deciziile naționale viitoare. Recomandările Comisiei în cadrul semestrului european sunt reflectate în recomandările 1-6 de mai jos.
- (16) Prin prisma acestei evaluări, Consiliul a examinat Programul de convergență, iar avizul său⁽¹⁾ se reflectă îndeosebi în recomandarea 1 de mai jos,

RECOMANDĂ ca, în perioada 2014-2015, Lituania să întreprindă acțiuni astfel încât:

1. Să consolideze măsurile bugetare pentru 2014, având în vedere creșterea cheltuielilor, care depășește criteriul de referință, și decalajul de 0,3% din PIB în ceea ce privește efortul structural, pe baza previziunilor serviciilor Comisiei din primăvara anului 2014, care indică un risc de abatere semnificativă de la cerințele componente preventive a Pactului de stabilitate și de creștere. În 2015, să consolideze strategia bugetară pentru a asigura ajustarea de 0,5% din PIB necesară în vederea îndeplinirii obiectivului pe termen mediu. Ulterior, să se asigure că obiectivul pe termen mediu este respectat. Să completeze strategia bugetară cu un cadru bugetar și mai consolidat, în special prin asigurarea unor plafoane de cheltuieli obligatorii atunci când se stabilește cadrul bugetar pe termen mediu. Să revizuiască în continuare sistemul fiscal și să aibă în vedere o majorare a impozitelor care sunt cel mai puțin dăunătoare pentru creșterea economică, cum ar fi impozitele recurente pe proprietate și taxele recurente de mediu, și să continue să îmbunătățească respectarea obligațiilor fiscale.
2. Să adopte și să pună în aplicare acte legislative privind o reformă globală a sistemului de pensii. În special, să coreleze vârsta legală de pensionare cu speranța de viață, să restricționeze accesul la regimurile de pensionare anticipată, să stabilească norme clare de indexare a pensiilor și să promoveze utilizarea sistemelor complementare de economii. Să susțină reforma sistemului de pensii cu măsuri care promovează capacitatea de inserție profesională a lucrătorilor în vârstă.
3. Să direcționeze mai bine măsurile politicilor active în domeniul pieței muncii către persoanele slab calificate și șomerii de lungă durată. Să îmbunătățească nivelul de acoperire și adecvarea indemnizațiilor de șomaj și să le coreleze cu măsurile de activare. Să abordeze necorelările persistente ale competențelor prin îmbunătățirea relevanței învățământului pentru piața forței de muncă, printre altele pe baza unor sisteme de estimare anticipată a competențelor, precum și să promoveze învățarea pe tot parcursul vieții. Pentru a ameliora capacitatea de inserție profesională a tinerilor, să acorde prioritate furnizării unor programe de ucenicie de calitate, altor forme de învățare la locul de muncă și să consolideze parteneriatul cu sectorul privat. Să revizuiască pertința legislației muncii, în special în ceea ce privește cadrul pentru contractele de muncă și orele de lucru, în consultare cu partenerii sociali.
4. Să asigure o acoperire adecvată pentru persoanele care au cele mai stringente nevoi și să consolideze în continuare legăturile dintre ajutoarele sociale bănești și măsurile de activare.
5. Să finalizeze punerea în aplicare a reformei întreprinderilor deținute de stat, conform planurilor, în special prin finalizarea separării funcției comerciale de cea necomercială, prin profesionalizarea suplimentară a consilierilor de conducere și prin monitorizarea strictă a respectării cerințelor reformei.

⁽¹⁾ Emis în temeiul articolului 9 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1466/97.

6. Să intensifice măsurile de îmbunătățire a eficienței energetice a clădirilor, prin implementarea rapidă a fondului de participare. Să continue dezvoltarea conexiunilor transfrontaliere cu statele membre vecine atât în domeniul energiei electrice, cât și în domeniul gazelor, pentru a diversifica sursele de energie și a promova concurența printr-o mai bună integrare a piețelor energiei din zona Mării Baltice.

Adoptată la Bruxelles, 8 iulie 2014.

Pentru Consiliu

Președintele

P. C. PADOAN
